

Az OMMI genetikus talajterképezési tanfolyamáról

1962. március 12-től 24-ig rendezte meg az OMMI Vezetősége talajtani szakemberei részére a második genetikus talajterképezési tanfolyamot. Az első hasonló tanfolyamot a múlt év elején rendeztük, melynek egyik célja volt megismertetni a szakembereket a korszerű talajterképezés elveivel és az eddigi eredményekkel. Másik cél az volt, hogy megvitassuk a genetikus üzemi talajterképezés módszerének bevezetése és e módszer továbbfejlesztése terén előttünk álló feladatokat.

Az idei tanfolyam célja volt ismertetni az egy év óta elért eredményeket, megvitatni az eddig követett munkamódszereket, továbbá tájékoztatást adni a kapcsolódó tudományágak területén egy év óta elért tudományos eredményekről.

A tanfolyam létrehozását szükségessé tette az a tény is, hogy az OMMI talajtani tagozatának keretében hat vidéki talajosztály működik a budapesti osztályon kívül (Miskolc, Debrecen, Mezőtúr, Szeged, Mosonmagyaróvár, Kaposvár). Ahhoz, hogy ezeken az osztályokon dolgozó szakembereink egy nyelven beszéljenek a térképezés elveit és módszereit illetően, szükséges időnként a vélemények cseréje és a felmerült szakmai problémák megvitatása.

Az idei tanfolyamot Soós Gábor szakoktatási és kísérletügyi főigazgató nyitotta meg. Megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy az OMMI-ra igen fontos feladat vár a közeljövőben az üzemi talajterképezés területén. Fő célkitűzésként jelölte ki mind a tanfolyam, mind az Intézet további munkája elé, hogy munkánkat a mezőgazdasági termeléssel szoros kapcsolatban kell végeznünk. Feladatul tűzte ki továbbá, hogy igyekeznünk kell ebbe a munkába minél előbb bevonni a géppálmási kislaboratóriumokban dolgozó szakembereket is.

A tanfolyam további programja két fő részből tevődött össze: a vitaindító előadásokból és az azt követő vitákból.

A tanfolyamon több mint húsz előadás hangzott el. Ezeket témájuk szerint az alábbi csoportokra lehetne osztani.

1. A talajterképezés elméleti kérdéseivel foglalkozó előadások.

2. Az OMMI-ban eddig elkészült genetikus üzemi talajterképek bemutatása és megvitatása.

3. A talajvédelem kérdéseivel foglalkozó előadások.

4. A meszezéses talajjavítás néhány kérdéséről szóló előadás.

5. A trágyázás kérdéseivel foglalkozó előadások.

6. A talajtani osztályok napi munkájával kapcsolatos előadások.

1. E témakörben több érdekes előadás hangzott el. Így pl. igen tanulságos volt Stefanovits Pál előadása, melyben az erdőtalajok kialakulását, az egyes altípusok közti összefüggéseket és különbözőségeket mutatta be. Hangsúlyozta, hogy az erdőtalajok altípusainak és változatainak kialakulásában a talajra hullott csapadékmennyiség, a talajra jutó szervesanyag mennyiség és a talaj mechanikai összetétele játszik fő szerepet. Ezek a tényezők a hőmérsékleti ingadozásokkal együtt fejtik ki hatásukat, s létrehozzák a talaj kilugozását, a talaj elmállását, a talajban lévő anyagok mozgását, valamint ezen anyagok szétesését. E hatások egymással szoros kölcsönhatásban hozzák létre az erdőtalaj típuson belül a különböző altípusokat és változatokat.

Ugyancsak e csoporton belül hallottunk előadást Szücs Lászlótól, aki a csernozjom talajok osztályozásával kapcsolatos tapasztalatait ismertette.

Sallak Andor a „Talajbonítás kérdései” címmel tartott előadást. Előadásában kifejtette azt a véleményét, hogy egyedül a genetikus üzemi talajterképezési módszer bevezetése és széles körű alkalmazása lesz képes új alapokra helyezni a talajok értékelését. Ez az egyetlen olyan módszer, mely a talajok potenciális termékenységére választ adhat. Korábbi tapasztalatai alapján bebizonyította, hogy a talajaink értékmérőjeként jelenleg is érvényben levő aranykoronarendszer nemcsak hogy elavult, hanem többszöri átdol-

gozása és kiigazítása révén megtévesztő adatokat is ad a közigazgatás számára. Hangsúlyozta, hogy ebből a szempontból is igen fontos feladata Intézetünknek a genetikus üzemi talajterképezés széles körű bevezetése és az ország feltérképezése. Ennek segítségével a további kutatómunka eredményeként valóban meg fogjuk tudni mondani, melyik talajunk értékesebb a másiknál a mezőgazdasági termelés szempontjából.

Földvári György és Várallyai György vitaindító előadást tartottak a helyszíni felvételezés és anyagfeldolgozás néhány kérdéséről, melyben ismertették módszereiket és tapasztalataikat a hallgatósággal.

Gerei László a talajdorzorpeiről tartott igen érdekes összefoglaló elméleti előadást.

E témakör előadásait nagyon szépen kiegészítette Szaboles István sok térkép- anyaggal illusztrált tájékoztatója. Előadásában áttekintette a világon folyó üzemi talajterképezési módszereket és alapelveik szerint csoportosítva adott tájékoztatót azokról.

Előadásából kitűnt, hogy a világ valamennyi táján, ahol fejlettebb mezőgazdasági kultúra van, foglalkoznak talajterképezéssel. Legtöbb helyen az útkeresés stádiumában vannak. Általános tapasztalat azonban, hogy minden ország szakemberei igyekeznek saját mezőgazdaságuk legégetőbb problémáinak megoldásához segítséget nyújtani talajterképekkel.

Két fő irányzatot lehet megkülönböztetni ezeknél a térképezéseknél. Az egyik irányzat jellemzője az, hogy a talajterképezés és a tápanyagtérképezés teljesen el vannak szakadva egymástól, és ez utóbbi tölti be az üzemi térkép szerepét. A másik irányzatot az jellemzi, hogy a fenti két térképezési feladat egymással egységet alkot, szervesen összefügg.

Az első irányzat látható pl. a finnországi németországi (kelet, nyugat) és lengyelországi talajterképezésnél. E módszernél tulajdonképpen néhány kiragadott faktort tüntetnek fel térképeiken vagy kartogramjaikon, mint pl. NPK-t, PK-t és CaCO_3 -ot.

A másik irányzat igen szép kezdeményezését mutatja pl. Hollandia, ahol az alaptérképet kartogramok egészítik ki. Itt az üzemi talajterkép szoros kapcsolatban áll a mezőgazdasági termeléssel is.

Érdekes megállapítása volt az előadásnak, hogy általában, ahol az ország mezőgazdasága fejlettebb, ott a genetikus üzemi térképek készítése is előrehaladottabb.

A genetikus üzemi talajterképezésben a Szovjetunió talajtanos szakemberei járnak

élen, ott is az Ukrán Szövetséges Szocialista Köztársaság területén. Itt a köztársaság tudományos és oktató szakgárdája összefogásával elvégezték a köztársaság feltérképezését. A munkát példásan szervezték meg. Először elkészítették a helyszíni felvételezés elveit minden talajváltozatra. Ezt megvitatás után minden felvételező megkapta. A következő lépésben elkészítették a laborvizsgálati módszerekönyvet és a kartogramkészítés elveit is.

Szaboles István előadásából önként adódik a feladat, az ukrán talajtanos szakemberektől tudunk legtöbb tapasztalatot nyerni további munkánkhoz.

2. E téma keretében bemutatásra került Jassó Ferenc előadásában a budapesti osztály munkájaként, a bikali Állami Gazdaság üzemi talajterképe 6000 kh területen, a seregélyesi „Üttörő” Tsz. 4600 kh területen, valamint Romlehner László előadásában a mosonmagyaróvári talajosztály munkájaként a városlódi Állami Gazdaság talajterképe 2000 kh területen

A bemutatott térképeket élénk vita követte. A vita színvonalát emelte az a tény, hogy a bikali és seregélyesi gazdaság vezetői és szakemberei is képviseltették magukat e téma vitáján. Hozzászólásuk során elmondták véleményüket a gazdaságuknak átadott térképekről és kartogramokról. Véleményük igen elismerő volt. További segítséget kértek a térképek alkalmazása terén, amit a budapesti osztály szívesen el is vállalt.

A vita során igen sok felszólaló foglalkozott a további feladatokkal, s azzal, hogyan készüljünk fel e munka széles körű megvalósítására.

3. A talajvédelem témakörében Duck Tivadar és Kiss Andor tartottak előadást. Mindketten kiemelték, hogy a talajvédelem terén elsődleges feladat az egyszerű, főleg agrotechnikai védekezési eljárások széles körű ismertetése és alkalmazása mezőgazdasági üzemeinkben. Ezeket az eljárásokat az üzemi talajterképeken feltétlenül jelezni és a szakvéleményekben ismertetni kell.

4. A meszezéses talajjavítás néhány kérdéséről Máté Ferenc tartott előadást. Előadásában kiemelte a kisadagú meszezéses talajjavítás jövőbeni perspektíváját, amely jelenleg egyik legfontosabb kutatási téma ezen a területen.

5. A trágyázás kérdéseivel több előadó foglalkozott, így Latkovics Györgyné, Nizsalovszki József, Sarkadi János és Sik Károly. E témakör igen nagy érdeklődésre tartott számot a tanfolyam egész ideje alatt, mivel itt vannak a legsürgősebb feladataink és a legtöbb problémánk is.

Már a kartogramkészítéssel kapcsolatosan is legelőnkebb volt a vita a műtrágyázási kartogramok szerkesztése körül, annak elveit és módszereit illetően. Végleges álláspont itt nem alakulhatott ki, de felhívta a figyelmét valamennyi szakembernek, hogy ezen a téren sürgős és nagy feladataink vannak.

6. A fent vázolt témaköröket egészítette ki még néhány előadás, melyek talajtani osztályaink napi munkáját kívánták elősegíteni. Így Darab Katalin a vízfelhasználási szakvéleményezésről, Gálffy Zoltán a talajjelző növényekről, Szekrényi Béla öntözési és talajhasznosítási kérdésekről tartott előadást. Ezeken kívül több ismertető előadás hangzott el az Intézetben működő korszerű műszerek használatáról.

Megállapítható, hogy a tanfolyam hasznos volt, segítséget adott hallgatóinak további munkájukhoz.

Az Intézet vezetősége értékelt a tanfolyam munkáját, s elhatározta, hogy a jövőben is rendez évente hasonló tanácskozásokat. E tanácskozások feladata lesz egyrészt a tapasztalatok kieserlése, másrészt a talajtani tagozaton folyó kutatómunkánk eredményeinek ismertetése.

A tanfolyam tapasztalatai alapján az Intézetvezetőség megjelölte azokat a feladatokat, melyek a tagozat előtt állanak a genetikus üzemi talajtrékepezés továbbfejlesztése és általános alkalmazása terén.

Úgy gondoljuk, a tanfolyam eredményét abban lehetne legjobban összefoglalni, hogy utat mutatott a további munka helyes viteléhez, s felvetette azokat a problémákat, amelyeket minél előbb meg kell oldanunk.

FÓRIZS JÓZSEFNÉ

Érkezett : 1962. június 2.